

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt=16 korona
 Fél évre 4 frt=8 korona
 Negyedévre 2 frt=4 korona
 Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal 20 frt. Fél oldal 10 frt.
 Negyedoldal 5 frt.

Fzenfelül minden hirdetésnél 30 kr
 kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 15 KR.

Szerkesztőség és kladóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca 337. szám
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

„Nyiltér“ sora 15 krajczár.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak
 el s kéziratok nem adatnak vissza

Kisebb hirdetéseknel minden szó
 után 5 kr és kincstári illeték szá-
 mítottatik.

Két monopólium Szabadkán.

II.

A második monopólium már nem szabadkai különlegesség, hanem körülbelül országos, de még sem egyforma.

Van nekünk egy szabályrendeletünk, melyben Szabadka város kerületekre felosztva egy pár kéményseprőnek adatott ki, — nem árendába ugyan, hanem ajándékba.

Honnan veszi azt a jogot törvényhatóságunk, hogy a kéményseprést is monopolizálja?

Miért köteles minden házigazda épen azzal a kéményseprővel separtetni épülete részeit, a kinek a városi tanács oda ajándékozta azt a területet, a melyben az illető házbirtokos lakik?

Hiszen szabad ipar van.

Ha pedig szabad iparunk van, mire való ez a monopólium?

Engedjenek szabad versenyt, nyisson kéményseprő üzletet az, a ki tud, és a ki tudását igazolni is képes. Ha a verseny szabad, meg lesz kímélve a közönség a most privilégiummal bíró egy pár kéményseprő gazda önkényétől és nem lesz kénytelen olyan árat fizetni, hogy csekély félórai munkáért egy frtot, vagy annál is többet zsebrevághat a hatóság kedvezményes kéményseprője.

Tartson a város házi kéményseprőt, a hányat és a minőt tetszik, de ne kényszerítse ugyanazt a közönség nyakára és zsebére, mert ahhoz *jussa* nincs.

XIII. Leó pápa betegsége.

Rómából írják a „Pester Correspondenz“-nek:

XIII. Leó pápa ő szentségének betegsége a Vatikánál akkreditált nagykövetségekhez érkezett közlések szerint igen aggasztó, veszedelmes jelleget vett.

Ő szentsége magas aggastyán kora mellett az ideiglenes gyöngeség állapotainak ismételt bekövetkezése oly kórtünet, mely kell hogy a legkomolyabb természetű aggodadalmat keltsen fel.

Egyetlen vigasztaló körülménynek csak azt lehet tekinteni, hogy ő szentségének egészséges és egészen rendkívüli életerős testalkotása és példásan okszerű és rendszeren beosztott életmódja még mindig fennhagyja az egész civilizált világ által óhajtott reményt, hogy ő szentsége állapota ismét jobbra fordul, amint tényleg máris kedvezőbb hangzó jelentések érkeznek a Vatikánból, melyek a pápa rosszullétének egyedüli okául az itt uralkodó hőséget mondják.

Felhívás.

Szabadka város összes iparosaihoz!
 Magyarország 1896. évben fennállásának ezredéves öröm ünnepét üli. Minden magyar embernek szívét az örömi és önérzetes büszkeség tölti el, az egész ország lelkesedéssel munkál közre azon, hogy az ünnep nagyszerű, hazánk ezredéves fennállásának ünnepéhez méltó, és inpozáns legyen. A törvényhozás az ünnepségek közt egy országos kiállítás rendezését határozta el, a melyre az előkészítő intézkedések ország-szerte lázas tevékenységgel folynak.

Mi sem maradhatunk el!

Kell, hogy minden magyar tehetsége szerint kivegye részét nemcsak az örömből, de az áldozatokból is.

Itt az ideje, hogy Szabadka szab. kir. város iparosai is sorakozzanak azon zászló köré a melynek fennen lobogtatása, hivatva lesz ország-világ előtt manifestálni, hogy a magyar nemzet ezredéves viszontagsága dacára a műveltség, az ipar, az előrehaladottság, oly magas polcára küzdötte fel magát, hogy joggal követelhet helyet a nyugoti államok sorában.

A teendő lépések megbeszélése, tájékoztató útmutatás adása, szervezkedés és esetleg a kiállítási szakbizottságok elnökének és tagjainak megválasztása céljából 1894. évi július 15-én délelőtt 10 órakor az ipartestület helyiségében (Hungária) tartandó értekezletre, alulírottak meghívjuk a szabadkai összes iparosokat és ezen legnemesebb megjelenésre kérjük.

Tudatjuk, hogy ezen értekezletre Kulinyi Zsigmond urat a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkárát is megjelenésre kértük, hogy adandó szives útmutatásai folytán a kamara többi kiállítási kerületeivel egyöntetű eljárást és így a nagyobb sikert biztosíthassuk.

Jelezzük továbbá, hogy a megválasztandó kiállítási bizottság feladata leendő a törvényhatóságától, a pénzügyektől és magánosoktól segélyt kérni és gyűjteni, nagyobb befektetést igénylő kiállítási tárgyakra megrendelőket szervezni, ezeket közvetíteni, munkákat, rajzokat stb. beszerezni és a kiállító iparosoknak rendelkezésére bocsájtani, a kiállítókat csoportosítani, a kiállító részére kedvezményeket, a szállítási és kiállítási térdíjakra kieszközölni szóval mindent elkövetni, hogy a kiállításban való részvétel a kiállító iparosok minél kevesebb megterhelésével járjon. Jelentjük továbbá, hogy az összes szabadkai kiállítandó ipar készítmények annak idején, Budapestre leendő felküldése előtt, egy helyi kiállításon a helybeli közönség tájékoztatása végett bemutatni fognak.

Szabadkán 1894. július hó.

Varga Károly,
 a kiállítási bizottság
 elnöke.

Dr. Reisner Lajos,
 a kiállítási bizottság
 titkára.

Pausics János,
 az ipartestület
 elnöke.

Törvénykezés.

(Meznerics Dénes és társai.)

Köztudomásu Szabadkán, hogy Meznerics Dénes becsületes és jónevű kereskedő kriminálisba keveredett és a harmadfoku ítélet meghirdetése után bezárattott.

Nagy dolog!

Hitele, becsülete a pellengére jutott!

Elitelték Meznericset, be is zárták, de a kik ismerték azok soha nem voltak kibékülve ezzel az ítélettel.

Meznerics nem lehet bűnös.

És ez a közhit nem volt — ugylátszik — alaptalan.

Feltűnést keltő fordulat állt be ebben a rég huzódó bűnygyben.

A befogottak két hónapi szenvedés után szabadlábra helyeztetek, s helyükbe aligha nem Vincze Ádám sőtömester kerül, a kit az a vád terhel, hogy az elitelték közül kettőt önmaguk és a harmadik elitelt rövására hamis vallomásra birt.

Itt következnek a körmönfont bűnpör részletei:

Meznerics Dénes szabadkai kereskedő évekig hitelezett Nagy József péklegénynek. Mint-hogy Nagy József az adóságát nem tudta kifizetni, további hitel nyerése céljából addigi tartozásáról váltót adott Meznericsnek. Meznerics ezt a váltót később bepörölte s követelése erejéig zálogjogát előjegyeztette a Nagy-család ingatlanainak egynegyed részére amelyet Nagy József anja elhunyt következtében örökölt.

Tartozott Nagy József Werle háztulajdosnak is, kinél éveken keresztül lakott. Tartozásáról Werlének is adott egy nagyobb összegről szóló váltót, amelyet Werle szintén telekönyvileg sietett biztosítani. Nagy József atyja és fivére, a Nagy-család összes többi tagjai időközben elhaltak és a családi ingatlanok hátralelvő háromnegyed részére jegyeztette be Werle Pál követelése erejéig a zálogjogot, a hagyaték átruházásától függő joghatálytal. Az átruházás ugyanis a bejegyzéskor még nem történt volt meg.

Időközben az ingatlanok egyrészét, egy házas telket, Nagy József eladta Vincze Ádámné született Alföldi Annának. Az eladás a beavatottak körében különféle vélekedésre adott okot, mert a házat négy-ötezer forintba becsülték s Nagy József hatszáz forintért adta át. Az alacsony vételárból is csak hetvenöt forintot kapott meg.

Mikor Meznerics a maga követelését be akarta hajtani a Vinczené tulajdonába átment ház elárvereztetése után, Nagy József kijelentette a bíróság előtt, hogy a Meznericsnek adott váltó ép úgy, mint a Werlének adott váltó koholt követelésről lett kiállítva Nagy József vallomását megerősítette Werle is a kezei közt levő váltóra vonatkozólag.

E két vallomás alapján Vincze Ádámné.

a biztosított zálogjog alapján a váltóösszegek erejéig bepörölt új tulajdonos, bűnvádi feljelentést tett úgy Meznerics, mint Nagy József és Werle ellen is okirathamisítás miatt. Följelentése alapján a vizsgálat megindult s a végtárgyaláson a szabadkai törvényszék mindahárom vádlottat elítélte nyolc-nyolchavi börtönre.

Az ítéletet előbb a királyi tábla s azután a királyi kuria is helybenhagyta. Mielőtt azonban az elítéltek megkezdték volna büntetésüket, perújításhoz folyamodtak. Előadták, hogy Nagy József és Werle vallomása a váltókövetelések koholt voltát illetőleg hamis, hogy erre a vallomásra Nagy Józsefet és Werlét a vásárlónak férje, Vincze Ádám bírta rá, azzal hitegetve őket, hogy nekik sámmi bajuk nem lesz, csak Meznericset fogják elítélni. Vinczéné azonban mindhármuk ellen följelentést tett és mindhármukat börtönbe juttatta. Ezzel egyidejűleg kérték a büntetés végrehajtásának s perújítási kérelem érdemleges elintézéséig való felfüggesztését.

A kérésnek a szabadkai törvényszék nem adott helyet s az elítélteket letartóztatta. Főlebbeztek tehát a szegedi kir. táblához, amely a perújításnak helyet adott ugyan, de a büntetés felfüggesztését nem mondta ki. Az elítéltek továbbra is a börtönben maradtak, újított perükben azonban a táblai határozat folytán a bíróság a vizsgálatot megindította.

A vizsgálat során tizennégy tanu igazolta, hogy Meznerics már a ház eladása előtt évekkel hitelzett Nagy Józsefnek. Beigazolták továbbá, hogy Vincze Ádám volt az, aki Nagy Józsefet és Werlét rávette, hogy önmaguk ellen hamisan valljanak s Meznerics követelését a vevőnek ne kelljen majd kifizetnie.

Mikor a vizsgálatot befejezték, az iratokat indítványtétel végett átküldötték a királyi ügyészséghez, de az elítéltek még mindig a börtönben voltak. Az ügyészség végre áttanulmányozta az aktákat, megtette a maga indítványát s indítványa alapján a királyi törvényszék most az elítélteket kibocsátotta a börtönből, ahol két-két hónapig várták soruk eldöntését.

Az új végtárgyalást most már még ebben a hónapban megtartják.

Közp. ipar, kereskedelem.

Iparigazolványért benyújtott kérvények. A kereskedelmi miniszter fölmerült esetek alkalmából kijelentette, hogy az iparigazolványért benyújtott kérvények szabálytalan, vagy elégtelen felszerelése nem menti föl az iparhatóságot azon kötelessége alól, hogy a beadványt három nap alatt elintézzék; s ha mulasztása miatt a három nap leteltével a bejelentett ipar megkezdhetné és ezután az igazolvány kiadása a törvényes kellékek hiánya miatt magtagadatná, vagy később folyamatba tett eljárás alapján visszavonhatná, a felelősség a mulasztást elkövető tisztviselőt fogja terheli. Ez okból meghagyta a miniszter az elsőfokú iparhatóságoknak arra való utasítását, hogy az ipartörvény 4. §-a alapján tett ipargyakorlás bejelentésére vonatkozó kérvényeket három napon belül, akár igenlőleg, akár tagadólag okvetlenül intézzék el, máskülönben az esetleg előforduló szabálytalanságokért ők lesznek felelősek.

Kossuth Ferencz e hónap utolsójén végleg Magyarországon fog megtelepedni.

Irodalom, művészet.

— Az Athenaeum Képes Irodalmi történetéből megjelent a 24-ik füzet. Ebben Angyal Dávid befejezi Kisfaludy Sándorról írt hatalmas cikkét, Négyesy László Berceányi Dánielről, a Keszthelyi Helikonról s az ekkori nőköltőkről ír, Végül Ballagi Géza a Felvilágosodás Irodalma cím alatt a múlt század végén keletkezett vallási és politikai röpiratokat ismerteti, érdekes képből mutatva be az akkori „aufklärísták“ szellemi mozgalmait. Mind a három író már azelőtt bővebben foglalkozott a tárgyalt írókkal s vizsgálataik eredményeit itt mintegy összegezve nyújtják. Nem kevésbé becses a szövegben és mellékletekkel közölt nagyszámú képek sora: Kisfaludy Sándornak régi és új szobra Berzsenyinek a Kisfaludy-társ. ereklyetárából itt először közölt arcképe, heteyi szülőháza, továbbá „A magyarokhoz“ című híressé vált költeményének első versszakai, niklai síremléke és Festetics Györgynek arcképe; Ballagi cikkéhez: a Magyar Kurir című képe, Laczkovics János és Martinovics Ignác arcképe, végül az összeesküvők fája. Külön mellékletekkel: Kazinczy Ferencz arcképe (Kreuzingertől) és Kazinczy Kiss Jánoshoz írt levelének hasonmása járulnak a füzethez. A legközelebbi füzet, a boríték jelentése szerint, szeptember elején fog megjelenni. A monumentális vállalatot melegen ajánljuk az olvasók figyelmébe. Egy-egy füzet ára 40 kr, s bármely hazai könyvkereskedésben megrendelhető.

HIREK.

Kérjük előfizetőinket, hogy a ki véletlenül a lapot meg nem kapná, sziveskedjék azt a kiadóhivatalnál mielőbb bejelenteni, mert több panasz érkezett a napokban, hogy a lapkihordó egyes helyekről megfélekedezik. Egyben kérjük az előfizetések megújítását, és a nyugták beváltását.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Pacséri Károly kassai főreáliskolai rendkívüli tanárt a X. fizetési osztályba, egyelőre ideiglenes minőségben, Bács-Bodrogh vármegyei kir. segédtanfelügyelővé nevezte ki.

— **Előléptetések.** A szabadkai állami tanítónőképződének három érdemes tanára lépett előfizetési fokozatba és pedig: Horváth Fábján zenetanár a X. fizetési osztály első fokozatába (1000 forint); Solymossy Lajos rajztanár a X. fizetési osztály harmadik fokozatába (800 forint) és özv. Barbaró Sarolta segéd tanítónő a XI. fizetési osztály első fokozatába (700 forint).

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Kiss Ferencz szabadkai kir. törvényszéki díjnokot a szabadkai kir. törvényszékhez írnokká nevezte ki.

— **Palics szárad,** a vendég kevés. A hatóság még mindig foltozgat. A tó vize ebben az évben aligha ki nem szárad, mint történt ez 30 évvel ezelőtt a mikor a tóban egy csepp víz sem maradt. Így járt eddig a dorozsmai szikesfürdő, a hol a víz teljesen elapadt, s most a mederben ártézi kutat fűrnak.

— **Az országos vörös kereszt egyesület** ma vasárnap d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tartanak. Tárgy: elnök és két választmányi tag választása.

— **Szabadkán** keresztül Budapest felől tegnap és tegnapelőtt több sportsman utazott Szerajevóba, hogy ott az ildizei löversenyen ma délután megjelenhessenek. A versenylovak egy része már 5 nappal ezelőtt elszállított.

— **Czirfusz Ferencz** kir. tanácsos mint nyugalmazott tanfelügyelő elbúcsúzott városunktól. A legutóbbi köz. bizottságban már az új tanfelügyelő Gráff Nikász szerepelt.

— **A polgármestert** fenyegetik a szocialisták. Egy levelező lapon a jövő aratásra nagy riadalmat ígér va ami bolond, ha az urak nem emelik a napszámot. Szabadkán a munkás nép nem panaszkodhatik, itt tisztességesen élhet ha — dolgozni akar.

— **A „szabadkai löverseny egyesület“** választmánya ma (vasárnap) d. e. 10 órakor a „Bárány“ szálloda kistermében ülést tart. Tárgy: a „szabadkai löverseny egyesület“ ált. f. évi október 7-én tartandó versenyen, az igazgatóság által előterjesztett versenyfeltételek és lódíjazás elfogadása és helyben hagyása.

— **A kolera Magyarországon s felütötte már fejét.** Az első eset pár nap előtt történt Kassán, hol egy hirtelen elhunyt emberen a hamasítatlan ázsiai kolera konstataztott. Czófolgatják ugyan az esetet de jó lesz a tisztaságra nagyon ügyelni.

— **Az érsek fogad.** Császka György kalocsai érsek pár nap előtt érkezett székhelyére, és értésül adta hogy kerülete valamennyi városának küldöttségét fogadni szándékozik. Eddig Zombor jelentkezett is. Hogy mi értelme van ennek a tömjénezés forma „beszólításnak“, azt mi nem tudjuk megmagyarázni. Különben lehet hogy „kacska“.

— **Nagy zivatar** vonult el eső nélkül e hó 11-én az esti órákban. Az utakon látni nem lehetett. Menekült ki hová tudott, s az országúton menő kocsi a nyílt tartókon vesztegeltek, mert a lovak nem tudtak mozdulni. A fákról embervastagságu vén ágak hullottak alá, s még ma is mutatják a pusztulás nyomait. E roppant szélviharban tűz is volt. A Palicsra vezető út mentén egy szegény ember háza leégett. Az üszkőket magasan és messzi hordta a szél, de közelben más tanya nem lévén, martalékul csak ez az egy szegény család esett. És még ez a szerencse a szerencsétlenségben, mert oltásról szó sem lehetett. Ha a városban üt ki a tűz, kiszámíthatatlan károk és szerencsétlenségek következtek volna.

— **Szabadkának nincs** éjjeli távirtdai szolgálata, telefonja pedig ép nincs úgy berendezve a mint azt drága árért megkövetelhetnénk. Szegednek ma már éjjel nappal néitva a táviróhivatala, öt hét múlva pedig tefonja is hasonló felszerelést nyerend.

— **Az Isten házában egyenlőség legyen!** Ezt tanultuk, s ezt követelhetjük is. Király és koldus bé kell hogy jusson a templomba! Ép ezért helyeseljük a „Sz. V.“ laptársunk következő sorait: „A sz. Teréz főgyházban még most is vannak családi elzárt padok. Igen gyakran megtörténik, hogy a zsufozásig megtelt templomban az elzárt padok üresen vannak. Kérjük az elzárt padokat felnyitni!“ — Igazán nem értjük ki adta ezeket a privilégiumokat, és miért? Legjobb lesz e rendszer mellett a zsidó imaházakat utánozni: *adjuk el a padokat,* ha még a templomban sem lehet igazi egyenlőség.

— **A „Zombor és Vidéke“** ez. laptársunk már-már napi lappá fejlődik. Ma már hetenként ötször jelenik meg. Csak aztán kibírja a terhet!

— A „Hentzi szobor“ és Budavárában megérte negyvenedik évfordulóját e hó 12-én. És még mindig ott dísztelenkedik, talán megéretik vele a fél — s utána az egész századot is. Pedig az ezredéves ünnepély talán azt is elsöpörhetné? . . .

— **Palics** az idén aligha fogja elérni szokott népességét. A fő évad beállt, de még mindig sok az üres lakás. Mi a szokatlan időjárásnak és hatóságunk gyámoltalanságának számítjuk ezt be.

— **Katonai fegyvergyakorlatok.** A 4-ik cs. kir. huszárezrednek összes századai az idei fegyvergyakorlatok alkalmával Szabadkán augusztus elején összpontosulnak s a gyakorlatok augusztus 5-től ugyanezen hó 19-ig tartanak.

— **Órítási halról** beszélnek, mint rendes tudósítónk írja, a monostorszeghi Ferenczsatornai telepen állítólag oly óriás a hal, hogy nagy anyakacsákat húz le és esz meg. Több szemtanu is van rá. (Nyári kacsá).

— **Uj áldozópapok.** A kalocsai érsek m. hó 25-én Grünfelder Antal, Juhász Lajos, Kvkanduk János, Nagy István, Tantos Ferenc, Udvari István, Wittmann Ferenczet Kalocsán áldozó papokká szentelte.

— **Dr. Kertész Sándor** tisztii főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot június havában kedvező volt. Meghalt e hóban 131 férfi, 104 nő, összesen: 235. Született 129 törvényes fiu, 104 törvényes nő, összesen: 233. Törvénytelen 5 fi, 10 nő, összesen: 15. A születések a halálozást 13 egyénnel felülmúlták. — A városi kórházban gyógykezelte: járolagosan 128, fekvő 65, ebből 35 fi, 30 nő, A szemkórházban gyógykezelte: járolagosan 141, fekvő 14 fi, 7 nő, összesen 11. A szegények házában ápolás alatt volt 30 fi, 39 nő, összesen 69. — Az állategészségügy jó volt; a vágóhídon levágatott 162 szarvasmarha és 171 drb borju, amelyeknek husa egészséges volt.

— **Marha-szállítási tilalom.** A kereskedelmi miniszter közreleletben tudatja az összes törvényhatóságokkal, hogy olyan megyéből, amelynek területén csak egy községben is marha tüdőlob fordul elő, máz szállítani Mémetországba nem szabad.

— **Gyászos temető** a mi temetőnk mind. Keritetlen, gazdátlanak néz ki, mintha Szabadka nem volna elég gazdag arra hogy temetőkertjeit elzárja a nyílt közlekedés elől. A temető kertész ellen is panasz van, hogy a reá bizott sirokat nem gondozza. Ez igaz, de visszont az is igaz hogy péld. a baja temetőben, kiszáradtak a kutak és locsolni nem lehet semmit. Talán tehetne legalább egy kutat a temetőben is furatni.

— **Uj Iparvállalat.** Zentán a város által adott helyen mészégető telepet állított fel a Fischer és Bresslauer cég. Mészégető vállalat Szabadkán is keletkezett ugyan, de alig hisszük hogy az ily vállalat a mi vidékünkön kifizeti magát, mikor a követ messze vidékről kell beszerezni.

— **Köszönet nyilvánítás.** A szabadkai közs. főgymnásiumi szegény tanulókat segélyező egyesület igazgató választmánya a folyó évi június hó 28-án tartott ülésének határozata alapján hálás köszönetét nyilvánítja mindazoknak, a kik az egyesület által f. évi jun. 16-án, Palicson rendezett hangversenyen közreműködni szívesek voltak, névszerint: Horvátovics Ernőné úrnőnek, Budanovics Ilonka és Haverda Ella kisasszonyoknak, Benedek Antal, dr. Brenner József, Bodrogi Károly, Komlós Ármán és Milassin Andor uraknak. A hangverseny tiszta jövedelme 92 frt volt. Köszönetét nyilvánítja továbbá az egyesület igazgató választmánya a

nagyérdemű közönségnek, mely megjelenése által — és a kegyes felülfizetőknek, a kik kegyes adományaikkal mozdították elő az egyesület elé tűzött nemes cél elérését. Felülfizettek: ifj. Csillag Béláné 1 frtot, N. N. 5 frtot, dr. X Samu 1 frt 50 krt, Fimpel István 1 frtot, Czeizner Gyula, Guttmann R. Kramer Károly, Lövy Ferencz, Sugár Béla, dr. Vohl József és N. N. 50—50 krt. N. N. 30 krt. Összesen 12 frt 80 krt. Végül köszönetét nyilvánítja az egyesület néhai bajsai Vojnich Lukács örökeinek, kik négy szegény tanuló részére tornaruhára és 8 szegény tanuló számára az intézeti tornaverseny alkalmából ebédre 11 frt 80 krt adományoztak.

— **A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben** elhagyott s eddig tulajdonjogilag senki által nem igényelt tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, nap és esernyők stb. f. hó 12-én (ma csütörtökön) d. e. 9 órakor a m. kir. államvasutak gyors árú feladási raktár helyiségében tartatott nyilvános árverés alkalmával adata el.

— **Az uj szobor.** Tóth Kálmánnak a mult hó elején leleplezték le a szobrát Baján s a közel falukból később beseregő atyafiak nem igen voltak tisztában azzal, hogy az uj szobor mi légyen. A legtöbben úgy vélekedtek, hogy valami szent légyen, a minek folytán azután tisztességtudóan megemelték zsiros kalapjaikat. Ilyenformán vélekedett az a bucsus népség is, amely a szobor leleplezése után elhatározta hogy a templomba menjen. Mikor az ájtatos hívők vezetője a templom mellett álló uj szobrot meglátta, megállt, a zászlót meghajtotta és letérdelt. A népség persze oda sorokozott mellé és keresztet hányva, imádkozott és énekelt a szerelmes dalok édes szavu költőjének ércszobra előtt.

— **Rendőreink Palicson** vannak ugyan, s ott is vannak a hol sokszor nincs szükség rájuk, de az indóház környékét nem igen szeretik látogatni, az egyes nyaralók felé pedig soha nem tekint senki. A mult napokban a vasuti pénztárnál verekedés volt. Rendőrt kerestek, de nem volt. Ugyan mondja meg **rendőrkapitányunk vagy a polgármester:** minek tartják künn azokat az embereket? Hogy csupán nyaraljanak? Vagy azért hogy a fürdőközönség vigyázzon rájuk nehogy ellopják valamelyiket a „rendőr-készletből.“

— **Dr. Heiszler J.** orvostudor ismét átvette vizgyógyintézetének vezetését. Ajánljuk közönségünk b. figyelmébe ezen gyógyintézetet.

— **Maczonkót és nejét** a csendőrség keresi a battonyai kasszalopás esetéből kifolyólag. Több embert el is fogtak, Maczonka még „utazik“ tovább ismeretlenül.

— **Boldog halott!** Majd megfulunk a rekkenő száraz hőségben, és most a következőket olvassuk: Megfagyott pásztor. Oláh újságok írják, hogy a hegyek között egy pásztor megfagyva holtan találtak. A mult héten ugyanis nagy havazások voltak, s a hőmérséklet hirtelen hidegre vált.

— **Majd 100 személyre** rendezett diszebéd volt e hó 10-én délután a „Bárány“ szálloda disztermében a lelépett és belépett tanfelügyelők tiszteletére. Hogy dikciókban hiány nem volt, az nagyon természetes.

— **Joó Dezső — Dr. Heiszler Jakab** között nagyon élesedik a dolog. Joó Dezső a helyb. kir. ügyészséghez bünygyi feljelentést tett: csalás, sikkasztás és más bünygyek miatt. Mi az igazság? — nem keressük, de hogy mi inditta Joó Dezsőt arra, hogy ezt a feljelentést külön lenyomatban is sajtó utján a szabadkai közönség „élvezetére“ bocsássa, azt már nem értjük. A különös bünygyi esetet figyelemmel kísérik, és arról az olvasó közönséget is értesíteni fogjuk. Nem jó piszkálni minden piszkot, mert a szag terjed.

— **Táncz és testképző tanfolyam.** A Bodnár Sándor táncztanító, kinek alapos tanítási módszeréről, és a gyermekekkel szemben tanusított gyengéd bánásmódjáról többször volt alkalma közönségünknek meggyőződni f. hó 10-én kezdte meg az iskolai szünetidőre terjedő tanítását a Prokes-féle palota II. emeleten e célra kényelmesen berendezett nagy termében. A jelenben divó tánczokon kívül a legujabb tánczok lesznek bemutatva melyeknek kivitele a test szükséges fejlesztésére irányul, nevezetesen. Menuet Keringő Ringó Mazur Sir Rodge Menuet á la reine Gavosse quadrille. Magyarországon minden várost megelőzőleg itt lesznek először bemutatva.

— **Oeser** villamos színháza felette nagy látogatottságnak örvend és méltán, mert az optika, physika, elektro-technika, bűvészet stb. köréből vett mutatványai valóban meglepők, sőt tanulságosak.

— **Tűz** volt f. hó 13-án este 7 órakor a a VI. kör 567 sz. ház udvarán, hol két kocszi nád leégett, a kivonult tűzoltóság buzgalma azonban elejét vette a további szerencsétlenségnek.

— **A szabadkai városi tűzoltóparancsnok** évi jelentése szerint, az elmúlt félévben 47 tüzeset és 7 vaklárma fordult elő, és pedig Januárban 9. Februárban 12. Márcziusban 7. Áprilisban 4. Májusban 8. és Juniusban 7. tüzeset. — Nappal keletkezett 31, éjjel 16 tüzeset; keletkezési oka volt: gondatlanság 9, vigyázatlanság 5, hibás építkezés 7, gyújtogatás 1, hanyagság 10 esetben még 15 esetben ismeretlen. Minőség szerint volt 13 tető, 1 padlás, 4 szoba, 1 bolti, 14 hazai, 1 gabona, 6 kéményégés, 1 pincze, és 6 gerendatűz. — Működésben állott a hivatásos tűzoltóság 33 esetben, az önk. testület 16 esetben; a többi esetekben a tűz lakók által altatott. Káresett volt 41, bennégtet 2 drb. ló és 1 drb. borjú. A tűzoltóparancsnokság eljárta 51 tűz rendőri vizsgálaton: elintézt 457 ügyiratot. A hivatásos tűzoltóság tartott 25 öszgyakorlatot, elméleti oktatás 5 esetben tartatott; — riasztás volt 3 esetben, temetéshez kivonult (egy-egy szakasz) 2 esetben Színházi, — czirkusz s egyéb őrséget teljesített 125 esetben. Géppróbánál segédkezett 9. Kéményégetéshez ki lett vezényelve 38 esetben.

— **Felvilágosítások.** A bécsi hajó megérkezik Budapestre. A mint elhalad a lánchíd alatt, egy külföldi így szól a hajó kormányosához: — Micsoda hegy az ott? — A Szent-Gellérthegy. — Fűződik ehhez valami legenda vagy történet? — Nagyon sok. — Például? — Például egyszer egyjegyet pár fölment a hegyre itt, ezen az oldalon és sohse tértek többé vissza. — Ez érdekes. És mi lett belőlük? — A tulsó oldalon lementek a hegyről.

— **Jég gyógyszerárakban.** Már többször felmerült az a kívánság, hogy czélszerű volna elrendelni, hogy a gyógyszerárakban is sürgősebb esetekben orvosi rendeletre lehessen jeget kapni. Most ugylátszik, hogy végre teljesülni fog a „jégpártiak“ óhaja, mert egy német tanár oly gépet talált fel, melynek segítségével 12 percz alatt egy liter desztillált vízből egy kilogramm jeget lehet előállítani. A találmány nagyon előmozdítja a közegészségügyi szolgálat fejlődését, és bizonyára örömmel fogadják a hirt különösen a kisebb városokban, hol sokszor nem lehet jeget kapni a legsürgősebb esetekben sem.

— **Mibe kerül egy puskalövés?** Krieghammer hadügyminiszter adminisztratív rendeletet adott ki, melyben meghatározza a patronok árát. E szerint a gyakorlatra való nyolcz milliméteres töltés, vagyis az ugynevezett vaktöltés ezrével huszonegyforintba kerül, vagyis minden egyes puskalövés ára 2.1 krajczár. 1888., 1892. és 1893. években készített nyolczmilliméteres és töltések árát pedig ezrével hatvankét forintban állapította meg a hadügyminiszter úgy, hogy egy-egy és lövés 6.2 krajczárba kerül. A rendelet mint adminisztratív függelék jelent meg az 1888. mintájú gyalogsági és az 1891. mintájú lovassági ismétlő-fegyver használatáról szóló utasításhoz.

— **A husz krajczáros és négy krajczáros váltópénzek forgalmor kívül helyezése.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, hogy az ausztriai értékű 20 krajczáros ezüst- és 4 krajczáros réz váltó pénz a magánforgalomban csak 1894. évi december hó 31-ig fogadandók el, — az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1895. évi december hó 31-ig váltatnak be s azután ezek az érmekek sem névértékükben, sem aranyértékük megtérítése mellett többé sem fizetesképpen el nem fogadtatnak, sem át nem váltatnak.

Mindenféle. — **A baja-zombor-ujvidéki h. é. vasut** építési munkálatait, a szükségelt területek kisajátítása után e héten megkezdtek Baján. Nemrégiben Ujvidéken Rohonyi Gyula képviselőnél egy küldöttség jelent meg Petrováczon, hogy az épülő vasutnál ejtsék útba Petrováczot is. — **Ó-Becsén**, mint hírlík, a kereskedelmi miniszter telefont állíttat fel, ha legalább 30 előfizető jelentkezik. — **Zomborban** elfogtak egy pénzhamisító bandát a napokban, mely meglehetősen utánzott 50 és 100 frtosokkal árasztotta el a megyét. A banda fejei Heil János és Hardi Iván bács-kereszturi molnárok voltak. — **Bomba-merénylet** hire izgatta föl ismét a kedélyeket a mult héten, mely természetesen anarchista kéz műve volt. Prágában ugyanis egy gyárnak gép-műhelyét felrobbantották, mintegy 40—50 ezer frtnyi kárt okozva, A tettesek ismeretlenek. — **Elsülyedt hajó.** Egy Szabasztopolból Odesszába induló nagy személy-hajó összeütközött egy nemkevesbbé nagy olasz gőzhajóval, s elsülyedt. Száz ember a tengerbe fullt. — **Agyonverte a feleségét** Hippert Ferenc solymári lakos. Budapestről gyalog hazamenet valamiképpen összeveszték, mire Hippert letépette feleségét, s szegekkel kivert csizmája sarkával addig taposta áldozata fejét, míg az kiadta lelkét. Elfogták. — **Öngyilkosság** dinamittal. Hunyadmegye Barbura nevű községében egy szegény oláh munkás különös módon vetett véget életének. F. hó 10-én kiment a községi erdőbe, hanyatt feküdt, s a mellére téven két dinamittöltényt, azokat gyufával meggyújtotta. Az öngyilkosnak már csak szétszort darabjait találták meg. — **A világ legnagyobb sztrájkja** minden bizonynal az Amerikában most lefolyt óriási strike volt, melynek statistikája — az okozott károkat, a sztrájkolókat számát, a kenyereket vesztett számtalan munkást tekintve szinte szédítő adatokkal bír: mintegy fél millió munkás vett benne részt, s a kár meghaladja a 10.000.000 dollárt. Chikahó ostromzár alatt van. — **Konstantinápolyban** f. hó 10-én nagy földrengés pusztított, mintegy 200 háznak rombadülését és számtalan ember halálát okozva. A rémület kimondhatatlan. — **Megverte az oltárnál a papját** Borjanovics Pál

tanító Tisza-Szt-Miklóson. A merénylőt a nép meg akarta lynchelni, pedig — ha ugyan igaz a hír állítása — a tanító a nép érdekének vélt ezáltal a maga nemében valóban páratlan szolgálatot tenni. A tanítót elfogták. — **A madridi polgármester** ellen is merényletet követett el egy anarchista, ki elfogatásakor Rikárdo Perez 27 éves munkásnak vallotta magát. Az ősz expolgármester — de Crebas márki — azonban nem sérült meg, mert ügyesen kikerülte a halálos döfést, mire az elősietett rendőrök Perezet letépték. — **Werner repülőgépe** e hóban lesz bemutatva Bécs közönségének. A gép csaknem teljesen kész s aránylag nem is drága: 10.000 frtba került előállításra, s ez összeget alig 2 hó alatt gyűjtötték a haladás hívei. A nagy nap elé az egész művelt világ feszült várakozással tekint. Vajha a régóta óhajtott dialalt aratná a tudomány! Ez lenne a XIX. század koronája. — **Gyilkos abbé.** Szenzációs bűnpör tárgyalását kezdte meg a livali esküdtsték. Egy pap — Bruneau abbé — ül a vádlottak padján, kit több rendbeli gyilkosság, rablás lopás s gyújtogatás elkövetésével vádolnak. A pap féltékenységből meggyilkolta plébánosát is. — **Egy öngyilkos királyfi.** A legujabban érkezett táviratok jelentése szerint a lomboki szultán fia megölte magát. — **Nagy ribillió** volt Budapesten f. hó 12-én — egy házaló miatt. Egy helyütt ugyanis egy ószerest elpáholtak, mert többszöri kiltás daczára megjelent ama házban. Hogy hogy nem annak hire egy pillanat alatt szétfutott, — azonban más formában: hogy t. i. a handlét agyonütötték. Nagy tömeg csoportosult a ház elé, azonban a rendőrség szétverte a csöcselékét. — **Merénylet** készül, természetesen anarchisták részéről, — mint a párisi rendőrség értesült — *Casimir-Perier* vagy a francia képviselőház ellen. Az összeküvés székhelye *Barcellonában* van, Spanyolországban. Párisban messze terjedő óvintézkedéseket tesznek. — **Turpin** borasztó találmanyanak a francia kormány által való megvétele biztosra vehető. A szerződések, bírálatok próbák megvannak, csupán a kamara jóváhagyása szükséges. — **Heiligenstadthban** egy embertelen apa levágta 6 éves gyermekét két karját, mert az egy 100 márkás bankjegyet széttépett. — **Röszkén** elfogtak egy Hajdu László nevezetű egyént, a ki meztelenül fulkosott a vidéken, azzal rémitve a parasztokat, hogy ő táltos. Kitünt, hogy elmebeteg. — **Trleszthben** letartóztatták Jakich ottani lelkész, mert a nála tartott házkutatás alkalmával kitünt, hogy orosz kém. — **Székesfejérvárott** nagy nyomdász-sztrájk volt kitörőben, azonban a rendőrség Zaka Lajos és Müller Samu — a két fő-izgató letartozásával idejekorán elfojtotta. Zakát kitolonczolták.

Nyilttér. Nyilatkozat.

A mult héten az egész város el lett árasztva egy nyomtatványval, melynek tartalma egy ellenem emelt bűnvádi feljelentés. Csak röviden megjegyzem, hogy az nem egyéb egy bűnös hajszánál. Különben reményilem lesz alkalmam bizonyítani, hogy nemcsak hogy nem követtem el azon vádbeli cselekményeket, hanem éppen ellenkezőleg önzetlenül sőt anyagi áldozatok árán iparkodtam a nagy közönségnek az egészségügy terén szolgálatot tenni.

Dr. Hellsler J.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

3278 szám. tkvi. 1894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A topolyai kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hajnal Józsefné szül: Major Kata topolyai lakos végrehajtatónak Éter Jánosné szül: Soltisz Ágnes topolyai lakos végrehajtatást szenvedő elleni 50 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajlási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a topolyai kir. járásbírósa) területén levő, Topolya községében fekvő a topolyai (2846 szám tkvben. A I. 1—7 sor-szám alatt foglalt ingatlanokból Éter Jánosné szül: Soltisz Ágnes közös tulajdonos jutaléka helyett nevezett egyedüli tulajdonául felvett és a:) 2106 szám tkvi letélbe. A † 4231/1/a hr. szám alatt foglalt Dr. Kalmár Antal ügyvéd, mint a nevezett végrehajtatást szenvedett jogutóda nevében álló ingatlanra és tartozékára az árverést 1035 frt 62 1/2 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894 évi augusztus hó 16-án d. e. 9 órakor a kebelbeli tkvi éstesítő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 72 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881. LX törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX ' c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Topolya a kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnál 1894. év. május hó 19-én.

Malonyai,
kir. járásbíró.

Szabadkán, a Mária-Terézia téren.

Oeservillamos színháza

különösen e célra épített, az időviszontagságai ellen védett színházban, mely villamos világítással van világítva.

Ma vasárnap július hó 15-én rendkívüli érdekes Elité előadás.

tartatik este 8 órai kezdettel.

III. CYCLUS.

ismét teljesen új és változatos műsorral.

I. szakasz:

A divatos szalon gyomor.

Igen csodálatos bűvészet.

II. szakasz:

Uj Lélek vándorlás! Uj!

vagy a titkos fogság.

III. szakasz:

Oeser eredeti villanyos tüntetései.

A legujabb és legnagyobb szerűbb találmány a villamososság terén, egész új készülék.

IV. szakasz:

A törpék az „Untersberg“-en vagy a varázsfátyol.

Végül a tündér palotában.

Helyárak: I. számozott hely 50 kr. — II. hely 40 kr. — III. hely 30 kr. Karzat 20 kr. 10 éven aluli gyermekek és katonák hétköznapokon az I. helyen 30 krt, a II. helyen 20 krt, a karzaton 10 krt fizetnek. Ünep- és vasárnap teljes árt fizeti a katonaság is.

Tisztelettel:

Oeser testvérek.